

STORTINGET

Innst. 382 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:155 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om å ta over finansieringen av Mauna Loa

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ sammen med andre villige land til å sørge for videre finansiering av Mauna Loa-observatoriet, slik at klimaforskningen kan fortsette.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Saken har vært lagt ut på skriftlig høring.

Representantforslaget ble sendt til statsråd Andreas Bjelland Eriksen i Klima- og miljødepartementet for vurdering i brev av 9. april 2025. Statsrådets svar av 22. april er vedlagt innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Jan Tore Sanner, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klungland og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at langvarige tidsserier er meget viktige for å lage gode klimamodeller. Komiteen er derfor enig i at brudd i viktige tidsserier er skadelig for kunnskapsgrunnlaget klimapolitikken hviler på.

Komiteen viser til at resultatene fra Mauna Loa-observatoriet er en viktig del av det vitenskapelige grunnlaget for den internasjonale klima- og miljøpolitikken i bredt. I FNs klimaforhandlinger er man for eksempel helt avhengige av et anerkjent og felles kunnskapsgrunnlag for å gjennomføre Parisavtalen.

Komiteen viser til svarbrev fra statsråden og oppfatter at både Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Utenriksdepartementet følger utviklingen tett og vil løpende vurdere behovet for eventuelle tiltak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ser med bekymring på Trump-administrasjonens nedbygging av dette forskningsmiljøet og konsekvensene for klimaforskningen. Department of Government Efficiency (DOGE) har under Trump-administrasjonen drevet fram en masseoppsigelse av sentrale forskere. Videre har USA trukket seg ut av Parisavtalen og reversert en rekke effektive klimatiltak. USA finansierer mer forskning og utvikling enn noe annet land. Det er derfor ekstra bekymringsverdig at Trump-administrasjonen har varslet at USA vurderer å kansellere leieavtalen for støttekontoret til Mauna Loa-observatoriet på Hawaii, verdens eldste målestasjon for kontinuerlig CO₂-overvåking og en avgjørende referanse for målestasjoner over hele verden.

Mauna Loa har ikke bare en vitenskapelig verdi, men har også en særskilt symbolkraft i klimaforskningen, noe som kan være en særlig årsak til at Trump-administrasjonen ønsker å stanse videre finansiering. I en situasjon der USA trekker seg tilbake og tar mindre ansvar for internasjonale fellesgoder som klimaforskning, må andre land ta mer ansvar.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener derfor Norge burde svare med tilsvarende god norsk diplomatisk politikk. Som et rikt, fossilproduserende land og bidragsyter til store utslipp av klimagasser bør Norge påta seg et særlig ansvar for å bidra til at disse målingene kan fortsette.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ sammen med andre villige land til å sørge for videre finansiering av Mauna Loa-observatoriet, slik at klimaforskningen kan fortsette.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ sammen med andre villige land til å sørge for videre finansiering av Mauna Loa-observatoriet, slik at klimaforskningen kan fortsette.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:155 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om å ta over finansieringen av Mauna Loa – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. mai 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Stein Erik Lauvås

ordfører

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1568-

Dato
22. april 2025

Dokument 8:155 S (2024-2025) Representantforslag om å sørge for videre finansieringen av Mauna Loa Observatory

Jeg viser til representantforslag 155 S fra representantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om å sørge for videre finansiering av Mauna Loa Observatory. Siden dette spørsmålet også berører forskning i bredt, har jeg innhentet innspill fra Kunnskapsdepartementet i utarbeidelsen av svaret.

I Klimameldingen, Meld. St. 25 (2024–2025), har regjeringen framhevet forskningen rolle som en avgjørende del av klimapolitikken. En vellykket klimapolitikk er basert på deltakelse, involvering og solide faktagrunnlag. Regjeringen vil også framover prioritere områder innenfor forskning og forskningsdrevet innovasjon som bidrar til grønn og rettferdig omstilling, både nasjonalt og gjennom internasjonalt forskningssamarbeid. Regjeringen vil også fortsette å følge opp Norges prioriteringer i det internasjonale klimasamarbeidet.

Den politiske utviklingen i USA får ringvirkninger for en rekke viktige områder av internasjonalt samarbeid. Vi har allerede sett tydelige tegn på at internasjonal klimaforskning ikke er et unntak selv om situasjonen er uoversiktlig. Stabil tilgang til, og langsiktig håndtering av, datasett og tidsserier er viktig. På disse områdene opplever forskere nå at tilgangen til viktige amerikanske datasett, brukt for eksempel til værvarsling og overvåking av ekstremvær, har blitt dårligere.

Langvarige tidsserier er meget viktige for å lage gode klimamodeller. Jeg er derfor helt enig i at brudd i viktige tidsserier er skadelig for kunnskapsgrunnlaget klimapolitikken hviler på. Uttalelsene fra Trump-administrasjonen om at de vurderer å redusere driften av Mauna Loa-observatoriet på Hawaii som en del av mulige bevilgningsendringer til National Oceanic and Atmospheric Administration gir dermed grunn til bekymring. Resultatene fra observatoriet er

en viktig del av det vitenskapelige grunnlaget for den internasjonale klima- og miljøpolitikken i bredt. I FNs klimaforhandlinger er vi for eksempel helt avhengige av et anerkjent og felles kunnskapsgrunnlag for å gjennomføre Paris-avtalen. Blant annet gjennom Miljødirektoratets rolle som nasjonalt knutepunkt følger vi med på hvordan den politiske situasjonen i USA eventuelt vil påvirke arbeidet i FNs klimapanel (IPCC).

Forsknings- og høyere utdanningsministeren har videre tett dialog med både norske forskningsmiljøer og kollegaer i andre land. Forskningsrådet har også satt ned en egen innsatsgruppe som blant annet skal kartlegge status innen klima- og miljøforskning, og vurdere behov for tiltak. Tilgang til forskningsdata og mulige brudd i tidsserier er ett av områdene Forskningsrådet er særlig oppmerksomme på.

Jeg er enig med representantene i at det er kritisk viktig at datainnsamlingen fra Mauna Loa observatoriet fortsetter. Vi er per nå ikke kjent med at det er tatt beslutninger om å redusere driften av observatoriet, og ser dermed ikke at det nå er grunnlag for å ta et særskilt initiativ til å sørge for videre finansiering. Både Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Utenriksdepartementet følger utviklingen tett og vil løpende vurdere behovet for eventuelle tiltak.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre forslaget.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen